Lietas Nr. 11905006413
Lietas arhīva Nr. SKK-0010-15

LĒMUMS

Rīgā 2015.gada 24.februārī

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnese I.Radzeviča,

tiesnesis A.Freibergs,

tiesnesis P.Opincāns

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /R.A./ aizstāvja /pers.K/ kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas 2014.gada 11.jūnija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Tukuma rajona tiesas 2014.gada 26.februāra spriedumu

/R.A./, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.^{1} panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā (noziedzīgais nodarījums Nr.1) un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem un ar policijas kontroli uz 9 mēnešiem;

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.^{1} panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā (noziedzīgais nodarījums Nr.2) un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem un ar policijas kontroli uz 9 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta trešo un ceturto daļu galīgais sods /R.A./ noteikts brīvības atņemšana uz 3 gadiem 6 mēnešiem un policijas kontrole uz 9 mēnešiem.

/R.A./ piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums – atstāts negrozīts.

Ar Tukuma rajona tiesas 2014.gada 26.februāra spriedumu /R.A./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.^{1} panta pirmās daļas par narkotiskās vielas neatļautu iegādāšanos un glabāšanu realizācijas nolūkā, kā arī par narkotiskās vielas neatļautu realizēšanu (noziedzīgais nodarījums Nr.1).

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētos apstākļos.

2013.gada 31.maijā /R.A./ izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā no izmeklēšanā nenoskaidrotas personas realizācijas nolūkā neatļauti iegādājās ne mazāk kā 3,8751 gramus kanabisa (marihuānas). Minēto narkotisko vielu /R.A./ glabāja izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā, līdz 2013.gada 31.maijā pirms plkst.22.30 Tukumā pie ēkas /adrese/ mantkārīgā nolūkā to, iepakotu folija iepakojumos, par 85,37 *euro* (Ls 60) neatļauti realizēja personai, pret kuru kriminālprocess izdalīts atsevišķā

lietvedībā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 8.novembra noteikumiem Nr.847 „Par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem" kanabiss (marihuāna) pieskaitāma pie aizliegtām sevišķi bīstamām narkotiskām vielām (I saraksts).

Turklāt ar Tukuma rajona tiesas 2014.gada 26.februāra spriedumu /R.A./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.^{1} panta pirmās daļas par narkotiskās vielas neatļautu iegādāšanos, glabāšanu un pārvadāšanu realizācijas nolūkā, kā arī par narkotiskās vielas neatļautu realizēšanu (noziedzīgais nodarījums Nr.2).

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētos apstākļos.

2013.gada 12.jūnijā /R.A./, atrodoties narkotisko vielu ietekmē, Rīgā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, mantkārīgu motīvu vadīts, no izmeklēšanā nenoskaidrotas personas realizācijas nolūkā neatļauti iegādājās 3,7838 gramus kanabisa (marihuānas). Minēto narkotisko vielu /R.A./ neatļauti pārveda no Rīgas uz Tukumu, kur realizācijas nolūkā glabāja pie sevis, līdz 2013.gada 12.jūnijā pirms plkst.21.50 Tukumā netālu no Kuldīgas un Lielās ielas krustojuma par 71,14 *euro* (Ls 50) to neatļauti realizēja personai, kura, viņam nezinot, veica speciālo izmeklēšanas eksperimentu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 8.novembra noteikumiem Nr.847 „Par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem" kanabiss (marihuāna) pieskaitāma pie aizliegtām sevišķi bīstamām narkotiskām vielām (I saraksts).

Ar Zemgales apgabaltiesas 2014.gada 11.jūnija spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar Tukuma rajona prokuratūras prokurores Maijas Dārziņas apelācijas protestu un apsūdzētā /R.A./ aizstāvja /pers.K/

apelācijas sūdzību, Tukuma rajona tiesas 2014.gada 26.februāra spriedums atcelts daļā par /R.A./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.^{1} panta pirmās daļas par noziedzīgajiem nodarījumiem Nr.1 un Nr.2, un daļā par galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta trešo un ceturto daļu.

/R.A./ pēc Krimināllikuma 253.^{1} panta pirmās daļas (par noziedzīgo nodarījumu Nr.1) sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 6 mēnešiem un ar policijas kontroli uz 9 mēnešiem,

pēc Krimināllikuma 253.^{1} panta pirmās daļas (par noziedzīgo nodarījumu Nr.2) sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 6 mēnešiem un ar policijas kontroli uz 9 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /R.A./ noteikts brīvības atņemšana uz 3 gadiem 9 mēnešiem un policijas kontrole uz 1 gadu 3 mēnešiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par Zemgales apgabaltiesas 2014.gada 11.jūnija spriedumu apsūdzētā /R.A./ aizstāvis /pers.K/ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai pirmās instances tiesā.

Pamatojot šādu lūgumu, aizstāvis norādījis, ka abu zemāko instanču tiesas, iztiesājot lietu, nav ievērojušas Kriminālprocesa likuma 511. un 512.panta prasības, turklāt apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Kriminālprocesa likuma 123. – 137.pantu, kā arī pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas nosacījumus.

Aizstāvis norādījis, ka apelācijas instances tiesa spriedumā nav vispusīgi izvērtējusi visus lietā iegūtos pierādījumus, kā arī nav motivējusi, kādēļ tā pievienojas pirmās instances tiesas spriedumam un noraida apelācijas sūdzību. Aizstāvja ieskatā, tiesa bez pamata atzinusi par ticamām liecinieka /A.D./ liecības par to, ka narkotisko vielu viņš iegādājies no /R.A./, jo šīs liecības nav iespējams pārbaudīt kopsakarā ar citiem lietas materiāliem. Liecinieka/A.D./ liecību ticamību, aizstāvja ieskatā, neapstiprina arī tas fakts, ka pret lieciniekuizdalītajā kriminālprocesā ir stājies spēkā notiesājošs spriedums, jo minētā krimināllieta ir iztiesāta, neveicot pierādījumu pārbaudi, un tajā /A.D./ atzinis vienīgi narkotisko vielu realizācijas faktu, sīkākus paskaidrojumus nesniedzot. Ievērojot /A.D./ liecības par to, ka viņam ir zināmas vairākas personas, no kurām var iegādāties narkotiskās vielas, lietā, aizstāvja ieskatā,

pastāv saprātīgas šaubas par to, vai narkotiskās vielas 2013.gada 31.maijā /A.D./ ir iegādājies no /R.A./, vai arī no citas personas, kuras identitāti viņš nevēlas atklāt. Izvērtējot liecinieka /A.D./ liecību ticamību, aizstāvja ieskatā, jāņem vērā arī tas, ka liecinieks ir sadarbojies ar policiju citā kriminālprocesā un piedalījies operatīvajā eksperimentā. Savukārt apsūdzētais /R.A./ pirmstiesas kriminālprocesa laikā inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā atzinies, jo policijas darbinieks /R.P./ apsolījis grozīt viņam piemēroto drošības līdzekli.

Turklāt aizstāvis norādījis, ka 2013.gada 31.maijā kopā ar /A.D./ bijusi vēl viena persona – /J.M./, kurš, aizstāvja ieskatā, varētu sniegt liecības par nozīmīgiem lietas apstākļiem, taču šī persona lietā nav nopratināta. Tāpat tiesa atstājusi bez ievērības faktu, ka operatīvā eksperimenta veicējs – policijas darbinieks /A.R./ – iedevis /A.D./ vienu folija iepakojumu ar marihuānu un tādējādi pats faktiski realizējis narkotisko vielu.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas noteikumiem prokurora viedokli iesniedzis Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors Andrejs Andrejevs, kurš uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams daļā par /R.A./ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 253.^{1} panta pirmās daļas par noziedzīgo nodarījumu Nr.1 un lieta šajā daļā nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pamatojot savu viedokli, prokurors norādījis, ka operatīvā eksperimenta veicēja – policijas darbinieka /A.R./ – rīcība operatīvā eksperimenta laikā, nododot lieciniekam /A.D./ narkotisko vielu, neatbilda Operatīvās darbības likuma prasībām, līdz ar to rodas pamatotas šaubas, vai šī rīcība nav vērtējama kā uzkūdīšana izdarīt noziedzīgu nodarījumu. Šāds viedoklis, prokurora ieskatā, izriet arī no apsūdzētā /R.A./ aizstāvja kasācijas sūdzības satura, lai arī kasācijas sūdzībā uz to tieši nav norādīts. Savus atzinumus daļā par iespējamo uzkūdīšanu prokurors pamatojis ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2013.gada 8.janvāra spriedumā lietā Nr.25282/07 paustajām atziņām.

Turklāt prokurors norādījis, ka lūgums par operatīvā eksperimenta veicēja darbību tiesiskuma izvērtējumu bija izteikts jau apsūdzētā /R.A./ aizstāvja apelācijas sūdzībā, taču apelācijas instances tiesa, pretēji Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas prasībām, šo aizstāvja lūgumu atstājusi bez ievērības, līdz ar to tās spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas izpratnē.

Vienlaikus prokurors norādījis, ka kasācijas sūdzībā izteiktais lūgums par liecinieka /A.D./ liecību atkārtotu izvērtēšanu atzīstams par nepamatotu, jo saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Savukārt aizstāvja kasācijas sūdzībā ietvertajām norādēm par to, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, nenopratinot kā liecinieku /J.M./, prokurora ieskatā, ir vispārīgs raksturs, jo tās nav pamatotas ar atsauci uz konkrētu Kriminālprocesa likuma normu. Prokurors norādījis, ka jautājumu par personu aicināšanu uz apelācijas instances tiesas sēdi reglamentē Kriminālprocesa likuma 560.pants. Minētā panta otrā daļa noteic, ka citas personas var uzaicināt uz tiesas sēdi tad, ja šāds lūgums izteikts apelācijas sūdzībā vai protestā un ja šīs personas nav pratinātas, izskatot lietu pirmās instances tiesā. No lietas materiāliem redzams, ka ne pirmās instances tiesā, ne apelācijas instances tiesā neviena no procesā iesaistītajām personām lūgumu par /J.M./ aicināšanu un nopratināšanu nav pieteikusi. Savukārt tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 455.panta otro daļu pēc savas iniciatīvas ir tiesīga iegūt pierādījumus un pārbaudīt tos tiesas sēdē tikai tad, ja apsūdzētais savu aizstāvību īsteno pats.

Augstākā tiesa atzīst, ka Zemgales apgabaltiesas 2014.gada 11.jūnija spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā /R.A./ aizstāvja kasācijas sūdzība noraidāma.

Augstākās tiesas ieskatā, apelācijas instances tiesa, iztiesājot krimināllietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus. Arī apsūdzētā /R.A./ aizstāvja /pers.K/ kasācijas sūdzībā nav izklāstīti tādi argumenti, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai.

No lietas materiāliem redzams, ka apelācijas instances tiesa pirmās instances tiesas spriedumu atcēlusi daļā par /R.A./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.^{1} panta pirmās daļas par abiem noziedzīgajiem nodarījumiem un daļā par galīgo sodu, bet pārējā daļā –par apsūdzētā vainīgumu inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā un noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju – atstājusi negrozītu. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa pareizi novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus un izdarījusi pamatotus secinājumus par apsūdzētā /R.A./ vainīgumu viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā.

Ievērojot to, ka pirmās instances tiesas spriedums šajā daļā atstāts negrozīts, apelācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta sestajai daļai atzinusi par iespējamu pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un

atzinumus neatkārtot. Turklāt apelācijas instances tiesa sniegusi lietā papildu atzinumus sakarā ar apsūdzētā /R.A./ aizstāvja apelācijas sūdzības argumentiem. Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi aizstāvja apelācijas sūdzības argumentus par lietā iegūto pierādījumu ticamību un pietiekamību. Tiesa ir izvērtējusi liecinieka /A.D./ liecību ticamību atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128.panta otrās daļas prasībām, aplūkojot tās kopumā un savstarpējā sakarībā ar pārējiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, tostarp paša apsūdzētā /R.A./ pirmstiesas kriminālprocesa laikā atkārtoti sniegtajām liecībām, kurās viņš atzinis, ka 2013.gada 31.maijā ir realizējis narkotisko vielu /A.D./. Tiesa nav konstatējusi apstākļus, kas ļautu apšaubīt liecinieka /A.D./ sniegto liecību ticamību. Tāpat tiesa ir izvērtējusi un noraidījusi aizstāvja apelācijas sūdzības argumentus par to, ka apsūdzētais /R.A./ pirmstiesas kriminālprocesa laikā atzinies inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos policijas darbinieka ietekmē. Tiesa atzinusi, ka apsūdzētā /R.A./ pirmstiesas kriminālprocesa laikā sniegtās liecības ir ticamas, jo tās apstiprinās ar pārējiem lietā iegūtajiem pierādījumiem. Tādējādi tiesa, pretēji kasācijas sūdzībā apgalvotajam, ir pamatojusi atbilstoši likuma prasībām, kādēļ tā atzīst par ticamām liecinieka /A.D./ liecības.

Savukārt pierādījumu pietiekamības kritērijs saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta piekto daļu ir saprātīgu šaubu esamība vai neesamība par apsūdzētā vainīgumu inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Ne pirmās instances tiesai, ne apelācijas instances tiesai nav radušās saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainīgumu inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā. Kasācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešajai daļai lietā iegūtos pierādījumus no jauna neizvērtē. Kriminālprocesa likuma prasību pārkāpumus pierādījumu novērtēšanā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai, Augstākā tiesa nekonstatē, savukārt apsūdzētā aizstāvja subjektīvais viedoklis par lietā iegūto pierādījumu citādu novērtējumu, ja tiesa pierādījumu novērtēšanā nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, nevar būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai. Kasācijas sūdzībā ietvertās norādes uz Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem ir bez pamatojuma un, Augstākās tiesas ieskatā, saistītas ar kasācijas sūdzības autora vēlmi atkārtoti izvērtēt pierādījumus kasācijas instances tiesā un panākt apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu.

Augstākā tiesa atzīst, ka, nenopratinot lietā personu, kura 2013.gada 31.maijā bija kopā ar /A.D./, – /J.M./ –, apelācijas instances tiesa Kriminālprocesa likuma prasības nav pārkāpusi. No lietas materiāliem redzams, ka prokurors, nododot krimināllietu tiesai, minēto personu tiesas sēdē izsaucamo personu sarakstā nav norādījis. Apsūdzētais un viņa aizstāvis pirmstiesas kriminālprocesa laikā un tiesas sēdēs lūgumu par minētās personas aicināšanu un nopratināšanu nav pieteikuši. Savukārt tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 455.panta otro daļu pēc savas iniciatīvas ir tiesīga iegūt pierādījumus un pārbaudīt tos tiesas sēdē tikai tad, ja apsūdzētais savu aizstāvību īsteno pats, bet tiesai rodas pamatotas šaubas par viņa pieskaitāmību vai iespējamo vainu apsūdzībā. No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētā /R.A./ aizstāvību tiesā īstenojis viņa aizstāvis, turklāt apelācijas instances tiesai nav radušās pamatotas šaubas nedz par apsūdzētā /R.A./ pieskaitāmību, nedz par viņa vainīgumu.

No lietas materiāliem patiešām izriet, ka policijas darbinieks /A.R./, kurš piedalījās operatīvajā eksperimentā, kā atlīdzību par narkotiskās vielas realizāciju nodeva /A.D./ vienu no septiņiem iepakojumiem ar marihuānu, kurus /A.D./ pirms tam bija realizējis /A.R./. Uz minēto faktu apsūdzētā /R.A./ aizstāvis bija norādījis savā apelācijas sūdzībā un atkārtojis šo argumentu arī kasācijas sūdzībā, motivējot, ka tādējādi policijas darbinieks /A.R./ ne tikai iegādājās no /A.D./ narkotisko vielu operatīvā eksperimenta ietvaros, bet pats nelikumīgi realizēja /A.D./ narkotisko vielu.

Augstākā tiesa atzīst, ka prokurors viedoklī šo aizstāvja apelācijas sūdzībā ietverto un kasācijas sūdzībā atkārtoto norādi nepamatoti traktējis kā aizstāvja sūdzību par /R.A./ uzkūdīšanu izdarīt noziedzīgu nodarījumu. No lietas materiāliem redzams, ka operatīvais eksperiments, kura laikā /A.R./ nodeva /A.D./ narkotisko vielu, tika veikts nevis pret /R.A./, bet pret /A.D./ (13.lapa), turklāt šā operatīvā eksperimenta laikā policijas darbiniekiem nebija informācijas par to, no kuras personas tieši /A.D./ iegādāsies narkotisko vielu. Pats apsūdzētais /R.A./ lietā ne reizi, tostarp arī tajās liecībās pirmstiesas kriminālprocesa laikā, kurās viņš atzina savu vainīgumu, nav norādījis, ka /A.D./ vai kāda cita persona 2013.gada 31.maijā būtu uzkūdījusi viņu realizēt narkotisko vielu /A.D./. Uz iespējamu /R.A./ uzkūdīšanu izdarīt noziedzīgu nodarījumu nav norādījis arī viņa aizstāvis. Savukārt lietas iztiesāšanas laikā apsūdzētais /R.A./ norādīja, ka 2013.gada 31.maijā /A.D./ narkotisko vielu vispār nav realizējis. Arī abu zemāko instanču tiesas nav konstatējušas, ka policijas darbinieka /A.R./ rīcība, nododot /A.D./ narkotisko vielu, būtu jelkādā veidā ietekmējusi apsūdzētā /R.A./ vainīguma pamatošanā izmantoto pierādījumu pieļaujamību.

Ievērojot minēto, Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, nav pieļāvusi prokurora viedoklī norādīto Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas pārkāpumu. Augstākās tiesas ieskatā, apelācijas instances tiesas spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512. un 564.panta prasībām. Iztiesājot lietu, apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, kas varētu būt par pamatu tiesas sprieduma atcelšanai vai grozīšanai, tādēļ apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587. pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Atstāt negrozītu Zemgales apgabaltiesas 2014.gada 11.jūnija spriedumu, bet apsūdzētā /R.A./ aizstāvja /pers.K/ kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese I.Radzeviča

Tiesnesis A.Freibergs

Tiesnesis P.Opincāns